

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De
Contractibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDCCXXXIII.

VD18 90392159

Q. 3. An licet vendere ultra justum pretium, saltem extraneo, vel emere
infra?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40993

Sed quid si res quedam neque lege, neque ex communi estimatione hominum pretia habeant, cuiusmodi sunt gemmae exquisitae, aves rare, tabellae, statuae antiquae, flores, artefacta quaedam rara, & similia, quae non sunt necessaria?

Resp. Res illae non possunt vendi pro arbitrio vendentis, sed debent secundum estimationem peritorum. Ita *Cajetan. Navar. Rebellus, Lessius, Salas, De Lugo, & alii.* quia iustum earum pretium sumendum est, non ex beneplacito Domini, sed ex iudicio prudenti, spectatis novitate, antiquitate, raritate, utilitate, & aliis circumstantiis ad valorem rei facientibus. Nam non ideo res tanti valet, quia venditori placet tanti vendere, sed quia intelligentium iudicio tanti aestimatur. Et nemo prudenter potest iudicare rem tanti valere, quanti potest vendi: pretium autem iustum debet esse prudenter aestimatum. Nec refert, quod nulla vis, aut necessitas inferatur emptori, alioqui possent usurae retineri, quando mutuum petitur ad usus non necessarios, ut ludum, &c.

Q. 3. An licet vendere ultra iustum pretium, saltem extraneo, vel emere infra?

Resp. Neg. Ita nunc omnes Theologi. Constat i. ex cap. 1. de empt. 2. Quia in omni contractu aequalitas iustitiae jure naturali ser-

vari debet erga omnes: at non servatur iustitiae aequalitas inter rem, & pretium, si res pluri vendatur, vel minoris ematur, quam valeat. *Emptio & venditio videtur esse introducta pro communi utilitate utriusque . . . quod autem pro communi utilitate inductum est, non debet esse magis in gravamen unius, quam alterius, & ideo debet secundum aequalitatem rei inter eos contractus institui . . . & ideo carius vendere, vel vilius emere rem, quam valeat, est secundum se injustum, & illicitum.* ait S. Thom. 2. 2. q. 77. a. 1.

Quare venditor tenetur in conscientia excessum pretii restituere, & emptor supplere pretium justum: nam illud, quod excedit, vel deficit, non censetur liberaliter, ac gratis, & absolute donatum; sed pretium datur solum tanquam debitum, ac justum pretium meritis, merx vero tanquam aliquid aequivalens, ac debitum pretio oblato. Quamvis in foro externo non detur actio, nisi cum est injustitia, seu laesio ultra medietatem iusti pretii, ad vitandam multitudinem litium, quae passim emergerent, si ex quavis inaequalitate daretur actio.

Cum autem in pretio vulgari detur aliqua amplitudo, licet vendere pretio summo, & emere infimo, nam utrumque justum est. Non licet tamen ei, qui aliquid pretio infimo vendidit, pretium occulta mercis imminutione reducere ad medium, vel summum: nam ageret contra conventionem, & contra jus
alterius

